

پروین، اختر درخشان چرخ ادب

پروین هم‌چون ستاره‌ای در آسمان ادب سرزمین بلندآوازه‌ی ایران ظهور کرده است، طلوع پروین در سپهر بی‌کران ادب ایران زمین از پدیده‌های بی‌نظیری است که باید بر آن نظاره کرد.

ایسنا/آذربایجان شرقی پروین هم چون ستاره ای در آسمان ادب سرزمین بلندآوازه ی ایران ظهور کرده است، طلوع پروین در سپهر بی کران ادب ایران زمین از پدیده های بی نظیری است که باید بر آن نظاره کرد. رخشنده اعتصامی نامور به «پروین اعتصامی» ۲۵ اسفند ۱۲۸۵ خورشیدی در تبریز دیده به جهان گشود. او از شاعران مهم معاصر به شمار می رود که آثارش تعلیمی و اخلاق گرا بوده و سالروز ولادت این شاعر نامدار در سالنامه ی کشور روز بزرگداشت پروین اعتصامی نام گرفته است. وی ۱۵ فروردین ۱۳۲۰ خورشیدی دیده از جهان فروبست و در حرم فاطمه معصومه(س) به خاک سپرده شد.

نقش پروین اعتصامی در شعر معاصر و جایگاه وی در ارتقای زبان فارسی

یک استاد دانشگاه و معاون بنیاد پژوهشی شهریار در تبریز در گفت وگو با ایسنا در خصوص نقش پروین اعتصامی در شعر معاصر گفت: پروین اعتصامی در همان سالی متولد شده که استاد محمد حسین شهریار دو ماه قبل از (او) متولد شده بوده؛ یعنی در سال ۱۲۸۵ ولی او عمر بسیار کوتاهی داشته و در ۲۵ سالگی بر اثر بیماری حصبه درگذشته و فرصتی برای ایفای نقش مؤثرتری در تحوّل شعر معاصر فارسی نداشته است ولی همین دیوانی که از او باقی مانده، گواه روشنی است بر احساسات و تأثرات ژرف و تأملات و تفکرات انسان مدار او.

دکتر رحمان مشتاق مهر ادامه داد: قالب هایی که پروین برای سرودن اشعار خود انتخاب کرده قالب های سنتی است که قبل از او، شاعران بزرگ ادب فارسی نیز عواطف و افکار و دریافت های شاعرانه و عارفانه خود را در همان قالب ها بیان کرده اند. وی افزود: شعر پروین از دغدغه های اخلاقی و اجتماعی و انسانی او حکایت می کند و به لحاظ حال و هوا و مضامین به شعر ناصر خسرو و سعدی و مولانا و بعضی قطعات ابن یمین فریومدی و انوری شباهت دارد.

استاد دانشگاه بیان کرد: با توجه به اینکه او در سایه پدری دانشمند میرزا یوسف خان اعتصامی رشد کرد و تربیت یافت، از جهت زبان و پختگی و پروردگی تعبیرات و ترکیباتی که به کار برده است از بهترین شاعران معاصر ماست؛ یعنی می توان بدون دغدغه بدآموزی زبانی آن را در اختیار دانش آموزان و دانشجویان قرار داد تا از آن زبان فارسی بیاموزند و زبان خود را با مطالعه مداوم آن تقویت کنند.

وی تاکید کرد: قطعاتی که از او انتخاب و در کتاب های درسی پایه های گوناگون آموزشی گذاشته شده، شاهدهی بر این ادعاست. به دلیل همین درستی و سادگی و ورزیدگی، زبانی از همان دوران جوانی، مورد تشویق شاعران و ادیبان بزرگی مثل علی اکبر دهخدا و ملک الشعراء بهار و شهریار قرار گرفت.

وی خاطر نشان کرد: پروین اعتصامی هیچ شعر ترکی ندارد ولی دیوانی متوسط به فارسی دارد که شامل قصاید و قطعات و مثنویات است و بدون استثنا همه آموزنده است و با اینکه سراینده آن ها دختری جوان است؛ به لحاظ تجربه ای که پشت سر آن هاست، گویی پیرمرد دنیادیده ای آن ها را سروده است.

مشتاق مهر عنوان کرد: ناکامی در زندگی زناشویی و اهمیتی که کسب دانش و فضل و فضیلت در خانواده داشته از دلایل روی آوردن پروین به شعرهای اخلاقی و انسانی است و این سروده ها تسلی بخش روح مغموم و درون گرای او بوده است.

زندگی پروین و تاثیر آن بر اشعارش

وی اظهار کرد: پروین در ۲۸ سالگی با کسی که نسبت فامیلی دوری با او داشته اند، ازدواج کرده، ولی خیلی زود از زندگی با همسرش سرخورده شده و به پیش پدر برگشته است. ولی برخلاف فروغ فرخزاد که در اشعارش، از خود و عواطف شخصی و زندگی خصوصی و کامیابی ها و ناکامی هایش بسیار سخن گفته پروین در این باره سکوت کرده و چیزی از زندگی شخصی اش نگفته؛ مگر مرثیه ای که برای پدر خود سروده (با این مطلع پدر آن تیشه که بر خاک تو زد دست اجل / تیشه ای بود که شد باعث ویرانی من) و شعر معروفی که برای سنگ قبر خود گفته با این مطلع اینکه خاک سیهش بالین است/ اختر چرخ ادب پروین است) و قطعه ای تمثیلی که به نظر می رسد حسب حال خود او باشد

ای گل، تو ز جمعیت گلزار، چه دیدی؟!

ای لعل دل افروز، تو با این همه پرتو

رفتی به چمن، لیک قفس گشت نصیت

جز سرزنش و بدسری خار چه دیدی؟!

جز مشتری سفله به بازار چه دیدی؟!

غیر از قفس، ای مرغ گرفتار، چه دیدی؟!

وی اضافه کرد: پروین را بیشتر شاعری اجتماعی و اخلاقی می شناسیم تا شاعری که شعرش حسب حالش باشد و بتوان زوایای زندگی شخصی و خصوصی اش را از لابلای آن باز یافت.

این استاد دانشگاه در خصوص سبک اشعار پروین توضیح داد: اگرچه پروین در میان شاعران معاصر سبک مخصوص به خود را دارد و به سادگی می‌توان سروده‌های او را از دیگران، بازشناخت، سبک او، همان سبکی است که شاعران قرن‌های ۵ و ۶ و هفت هجری بدان سبک شعر می‌سرودند. چون او با دیوان‌های شاعران آن دوره مثل ناصرخسرو سعدی و مولانا بیشتر مأنوس بوده زبان شعری و محتوای اشعارش بیشتر به سروده‌های آنان شباهت دارد.

پروین یکی از برترین شاعران زن در تاریخ ایران است

وی ادامه داد: اگر از میان شاعران تمام ادوار شعر فارسی سه چهار شاعر بزرگ زن انتخاب کنیم، قطعاً یکی از آنان، پروین اعتصامی است؛ هم به سبب قوت شعری و احساسات انسانی و مادرانه و زنانه‌ای که نسبت به طبیعت، مردم بینوا و مستمند و ستم‌دیده داشته است. چنان‌که گفتم او از زنانگی‌های خود سخن نگفته ولی با تمام انسان‌ها اظهار همدردی و همدلی کرده است و از لابه‌لای سروده‌هایش، سیمای نجیب و محبوب و مهربانانه او را می‌توان حس کرد. این برای بزرگ شمردن هر شاعری کافی است.